

This project is co funded by:

European Union

Norwegian Ministry
of Foreign Affairs

New Political Parties, The Resolution Process And Potential Developments In 2020 In Turkey

Ferda Balancar

January 2020

Foreword	4
INTRODUCTION	5
THE TWO NEW POLITICAL PARTIES	6
IA- AHMET DAVUTOĞLU'S FUTURE PARTY	6
IB- ALİ BABACAN'S PARTY	9
IC- WHY TWO PARTIES? THE ROLE OF ABDULLAH GÜL	12
ID- ARE CHANGING ALLIANCES A POSSIBILITY?	13
WHAT WILL PRESIDENT ERDOĞAN AND AK PARTY DO ABOUT THE NEW POLITICAL PARTIES?	13
IIA- TWO SCENARIOS	15
IIB- SNAP ELECTION IN 2020?.....	17
IIC- 2020: THE YEAR OF FIGHTING FOR THE AK PARTY BASE	19
CONCLUSION	21
Önsöz.....	25
İKİ YENİ SİYASİ PARTİ	27
IA- AHMET DAVUTOĞLU'NUN GELECEK PARTİSİ.....	27
IB- ALİ BABACAN'IN PARTİSİ.....	30
IC- NEDEN İKİ PARTİ? ABDULLAH GÜL FAKTÖRÜ	33
ID- DEĞİŞEN İTTİFAKLAR MÜMKÜN MÜ?.....	34
CUMHURBAŞKANI ERDOĞAN VE AK PARTİ YENİ SİYASİ PARTİLER KARŞISINDA NE YAPACAK?	35
IIA- İKİ SENARYO.....	36
IIB- 2020'DE ERKEN SEÇİM MÜMKÜN MÜ?	38
IIC- AK PARTİ TABANI İÇİN MÜCADELE YILI OLARAK 2020.....	40
SONUÇ	42

ISBN – 978-1-911205-45-6

Foreword

This report was prepared for DPI by journalist Ferda Balancar. It provides analysis of the recent emergence of two new parties onto the Turkish political scene, both of which are founded by figures who were prominent within the AK Party and in government. The author provides an overview of what is known to date about these two new parties and assesses the background of their leaders, the reasons for why two rather than one party have been formed, despite both leaders coming from the same political 'family', and what this means for the current constellation of political alliances in Turkey. The reception of these political parties by the general public will, the author suggests, determine how the Kurdish question is handled by the ruling party in the short and medium term.

DPI wishes to thank the author for this engaging report, which details the advent of two new political parties in Turkey, potentially with important ramifications for the resolution process. The views and opinions expressed in the report remain those of the authors and do not necessarily reflect the official position of DPI.

Sincerely,

Kerim Yildiz

INTRODUCTION

As calendars turn to 2020, debates surrounding two new political parties have become central to Turkish politics. Both parties were founded by figures formerly prominent within AK Party ranks. One of the parties were founded by Ahmet Davutoğlu, Prime Minister of Turkey between 2014 and 2016, whereas the other party is led by Ali Babacan, one of the original founders of AK Party and noted for his proficiency in economics. It is not yet entirely clear what President Recep Tayyip Erdoğan and AK Party's approach towards these political parties is going to be. Considering Erdoğan's 18 years in power, it is unlikely that his, or AK Party's, approach is going to be limited to harshness, oppression and intimidation. These parties have the potential to change Turkish politics in a way which could hurt Erdoğan; and as such, it is obvious that Erdoğan is not just going to employ techniques of oppression and intimidation against them.

In this report, we are first going to look at the founding members of both political parties and the discourses they adopted during this time. Accordingly, we will analyze both parties' current discourses regarding the Kurdish problem and the resolution process while at the same time considering the backgrounds of their members. We will then look at President Erdoğan and AK Party's attitude towards these new political parties. In doing so, we will also consider the attitudes of other political actors, including MHP, with whom Erdoğan has formed alliances in the past few years, towards the new political parties. The emerging picture will provide us with clues to the possible courses that Turkish politics might take in 2020.

In concluding, we will look at how the new political parties might objectively affect the Kurdish problem and the resolution process.

THE TWO NEW POLITICAL PARTIES

IA- AHMET DAVUTOĞLU'S FUTURE PARTY

The first political party to rise out of AK Party ranks is the Future Party, officially founded on 13 December 2019 by Ahmet Davutoğlu, who served as Turkey's Prime Minister between 2014 and 2016. In looking at Future Party's composition, let us first briefly consider its leader Davutoğlu's background.

Born in 1959, Ahmet Davutoğlu was an academic at Boğaziçi University, his alma mater, for some years. Even as a young academic, Davutoğlu was known for his Islamism; his interest and expertise in the Islamic world in general and in the Middle East in particular was also well-known. As well as speaking English, Davutoğlu is also highly proficient in Arabic.

A little-known fact about Davutoğlu is that during the 28 February process, between 1998 and 2002, he taught at the War Academies and the Armed Forces College, where staff officers are trained. It is particularly interesting that Davutoğlu was able to teach at the most important educational institution of the Turkish Armed Forces at the time between 1995 and 2001 when an intense campaign of oppression and intimidation was waged against the Welfare Party and the Islamic community; not least because the Armed Forces was the public face of such policies at the time. Indeed, during the same period, Davutoğlu had to resign from Boğaziçi University, where he had worked for years, because of his Islamism and start working at another university. That he was able to teach at the War Academies during the 28 February period shows that Davutoğlu has a longstanding relationship with the security bureaucracy, which is known for its secular sensibilities.

During the first term of AK Party, which rose to power in 2002, Ahmet Davutoğlu became the Prime Minister's principal consultant upon Abdullah Gül's invitation. He later received the title of ambassador. Davutoğlu served the ruling power as a consultant in the 2002 – 2009 period; he was the Minister of Foreign Affairs in the 2009 – 2014 period

and the Prime Minister between 2014 – 2016. His relationship with President Erdoğan deteriorated after 2016, and shortly before founding the Future Party, he was expelled from AK Party. Even such an abridged biography is enough to show that Ahmet Davutoğlu was among the key figures of the resolution process of 2013 – 2015. Davutoğlu was the Foreign Minister in the early 2010s, when the foundations of the resolution process were first laid down, and he was the Prime Minister and AK Party Chairperson in late 2015 and 2016, when the resolution process was “shelved,” in President Erdoğan’s words. Although he hasn’t publicly said anything to acknowledge the fact, Davutoğlu is widely perceived to be the chief responsible party for the current state of the resolution process alongside President Erdoğan. This is the main reason why Davutoğlu’s Future Party is received with suspicion and reservation by the Kurdish public.

Let us now look at the founding members of Davutoğlu’s Future Party. Officially founded on 13 December 2019, the founding petition presented to the Constitutional Court by the Future Party was undersigned by 154 individuals, 15 of whom are women. Among these individuals, the most public figures are those who actively served in AK Party until 2016, when Davutoğlu’s run as the prime minister ended. Selçuk Özdağ and Ayhan Sefer Üstün were MPs who were expelled from AK Party at the same time as Davutoğlu. Another founding member, Selim Temurci, was AK Party’s İstanbul Provincial Chair between 2015 and 2018. A prominent figure within the party, Temurci is a former student of Davutoğlu who has been close to him since his years in the university. Spokesperson of the Future Party, Temurci is currently among its most public figures.

The founding documents of the party do not contain a new or different discourse or suggestion regarding the Kurdish problem and the resolution process that might set it apart from the other parties. In looking at the potential developments regarding the resolution process in 2020 below, we will also discuss why this might be the case. However, in terms of the founding members it would be accurate to say that among the ranks of the Future Party, there are no prominent Kurdish political figures known for their commitment to the resolution process, or esteemed by the Kurdish public. Among the founding members, Cuma İçten is the most well-known figure among Kurds; between 2011 and 2015 he served as AK Party’s Diyarbakır MP. Also a founding member of AK

Party, İten is known more for his Islamism than his Kurdishness. Noted for his closeness to Davutoğlu after 2015, İten hasn't said or done anything about the Kurdish problem and the resolution process that might set him apart so far. As such, İten being a founding member of the Future Party is not particularly important for the Kurdish public. The same holds true for other Kurdish politicians in the Future Party. In other words, the Kurdish politicians among Future Party's founding members are not esteemed figures for the Kurdish public, and they will not win the Kurdish vote.

Looking at the founding process of the Future Party, we note that like almost all other parties in Turkish politics, it is a typical "leader-oriented party". Apart from Davutoğlu, none of the former AK Party members in the Future Party were ever part of AK Party's A-Team through all of its 18 years. In other words, none of the important figures in AK Party who were part of the important ministries – Foreign, Interior, National Defense, Justice, Finance – came over to the Future Party. In fact, the figures who followed Davutoğlu to the Future Party are part of AK Party's "B-Team".

Other members of the Future Party not from AK Party are far from being well-known public figures who might draw voters to the Party with their presence. Looking at the regional distribution of the Party's founding members, we see that next to Konya, Davutoğlu's hometown, Central Anatolian cities such as Kırıkkale and Kırşehir as well as Eastern Anatolian cities such as Erzurum, Erzincan and Kars are heavily represented. Considering that especially during AK Party's later years, individuals from Black Sea Region cities like Trabzon, Giresun, Samsun – but chiefly Rize, President Erdoğan's hometown – became overrepresented in both politics and bureaucracy, a fact which has drawn the attention and even the reaction of the public, the representation of Central and Eastern Anatolia in Davutoğlu's party is significant. With this gesture, it appears that the Future Party wants to draw the support of the Kurdish and Central Anatolian constituencies alienated by the overrepresentation of the Black Sea Region in politics during the last few years.

IB- ALİ BABACAN'S PARTY

Babacan was noted for being among the youngest founding members of AK Party in 2001 – born in 1967, he was 34 at the time AK Party was founded. In those days, Babacan wasn't a publicly known figure. However, Babacan occupied a number of very important positions in the 18 years of AK Party rule. He served in various ministerial positions without interruption for 13 years in all of the AK Party governments until August 2015. For most of this time, Babacan was the Minister or Deputy Minister of Economic Affairs. Between 2005 and 2008 he was the Chief Negotiator for Turkish Accession to the European Union, and between 2007 – 2009 he served as the Minister of Foreign Affairs. After four years of silence, in July 2019 Ali Babacan resigned from AK Party and in announcing his resignation to the public, also said that he was in the process of forming a new political party.

Two things are publicly noted about Ali Babacan; the first of these is that he is close to Abdullah Gül, who preceded Erdoğan as the president. It is known that Babacan joined AK Party – and politics in general – upon Abdullah Gül's invitation during AK Party's founding phase; Babacan is still close to Gül. In 2017, during the transition to the presidential system of government, Babacan announced his support for the parliamentary system, as Gül did, and he continues to support this position.

Babacan is also known for his knowledge of, and command over economics as well as the great reputation he enjoys in the global market among international investors. However, this reputation might also be used against him by President Erdoğan, his political rival. Indeed, in a TV programme he joined in 5 January, Erdoğan said: "When the financial crisis of 2008 broke out, I said that it would pass us by. There are those who are now forming their own parties, and those people disagreed with me back then. That was because they received their orders from the IMF; however, I insisted on my position. They were supporters of the interest rate. I want to lower the interest rates at all times. Interest rates are the cause, inflation is the result; these are directly proportional. You lower the interest rates, you lower the inflation." Thus, Erdoğan talked about Babacan without actually mentioning his name. The next day, on 6 January, Ali Babacan answered

Erdoğan: “I am ready to reevaluate the past from any and all angles; however, we need to focus on Turkey’s present conditions, and its future. Here are a few current numbers where interest rates are concerned: The interest rate paid by the central administration budget went up from 57 billion Turkish Liras in 2017 to 74 billion Turkish Liras in 2018. According to the government’s programme, interest payments are 103 billion TL in 2019 and 139 billion TL in 2020. This is the important thing – the interest paid by the state to the market, which it procures from the taxes it collects from its citizens, went from 57 billion to 139 billion TL in just three years. It increased by 144 %. Moreover, Turkey is facing huge problems such as the high cost of living and unemployment.” Of course, media and the printed press are almost totally controlled by President Erdoğan, and so Babacan’s answer was mostly shared on social media outlets.

Babacan’s political party is being criticized by Erdoğan despite not being officially founded yet; this provides us with important clues for the near future. It is suggested behind the scenes in Ankara, as well as by the public, that Babacan’s party has the potential to reach to a wider constituency compared to Davutoğlu’s Future Party, and to win over more voters; and that Erdoğan is worried by this. The statement by Erdoğan quoted above might be an expression of the concern he feels in this regard.

Babacan’s slowness in establishing his party has garnered a lot of attention. Despite announcing that they aimed to have founded the party by the end of 2019, the Babacan team has made no announcements about the date of official founding yet. However, sources close to Babacan are saying that the party will be officially founded in the week of 20 January.

The founding members of Ali Babacan’s party are not yet known, either. It is known that former ministers Beşir Atalay and Sadullah Ergin are in Babacan’s inner circle. As such, comparing the situation with the “B-Team” status of Davutoğlu’s Future Party, things are different with Babacan’s team. Beşir Atalay, clearly a companion of Babacan, has been a senior figure within AK Party ever since its establishment. He served in important ministerial positions in AK Party governments from 2002 to 2015 such as Minister of State, Deputy Prime Minister and Minister of the Interior; he was one of the chief

architects of the Kurdish resolution process between 2013 and 2015. Like Atalay, Sadullah Ergin was also a very important name in AK Party until the last few years. He was AK Party's Group Deputy Chair between 2003 – 2009; and he served as the Minister of Justice between 2009 – 2013. Like Atalay, Ergin is also known by the public for being a prominent supporter of the resolution process among AK Party ranks. Between 2009 – 2013, when he served as the Minister of Justice, Ergin's efforts to establish a legal infrastructure for the resolution process were widely noted.

Considering that Beşir Atalay and Sadullah Engin both used to be part of AK Party's "A-Team," it is possible to say that Babacan's party has the advantage over Davutoğlu's Future Party in terms of its members. Another name that bears mentioning is Haşim Kılıç, the former President of the Constitutional Court. Kılıç occupied this position between 1999 – 2015, and during this period, he often talked publicly about the need for a new constitution, democratic rule of law and judicial reforms. Kılıç was harshly critical of AK Party's indecision and hesitation regarding judicial democratization and constitutional reform; since his retirement in 2015, he hasn't been part of any political activities. He attracted some amount of attention when, in an interview dated October 2019, he said, "I would gladly support a party founded by Ali Babacan."

These three figures are certain to be part of Ali Babacan's party; also, they are all known for their support of, and courage regarding the democratic resolution of the Kurdish problem.

At the same time, Ali Babacan has never said anything positive or negative about the resolution process. This is a better position than that of Davutoğlu, who was the Prime Minister during the time the resolution process ended; however, the public, and especially the Kurds, are eagerly waiting to hear Babacan's approach to the Kurdish problem. In a TV programme on 28 December 2019, Babacan didn't say anything explicitly about the resolution of the Kurdish problem, but he did say HDP Chair Selahattin Demirtaş's pre-trial detention was a mistake, and underlined the necessity of protecting HDP's political legitimacy by noting that "the political movement lead by Demirtaş is very important for Turkish politics." The members as well as the founding

documents of Babacan's party will clarify the party's attitude towards the Kurdish problem and the resolution process.

IC- WHY TWO PARTIES? THE ROLE OF ABDULLAH GÜL

Since the second half of 2019, when it became publicly known that both Ahmet Davutoğlu and Ali Babacan were going to form their own parties, the most important question on everyone's mind was, "Why are they forming two separate parties instead of working together?" A short while after, both parties announced that the decision to act separately was made by Ali Babacan. In a TV programme dated 10 December 2019, Babacan said, "Davutoğlu wants to form a leader-oriented party in which he will be at the forefront; we want to be a team-oriented party."

It is widely accepted that the Future Party is indeed a leader-oriented party centered around Ahmet Davutoğlu; however, the real reason behind the Babacan – Davutoğlu separation is a disagreement that occurred between Abdullah Gül and Davutoğlu 6 years ago. When his presidency ended in 2014, Abdullah Gül expected to become AK Party's Chair and Prime Minister. However, Erdoğan was planning ahead for the presidential system, or rather, the Turkish style "executive presidential system of government" and so he prevented Gül from achieving this aim. In 2014, the distribution of power within the party didn't favour Erdoğan as much as it does today, and so he offered Ahmet Davutoğlu the position of the Prime Minister as well as AK Party's leadership. Davutoğlu accepted the offer. This didn't just mean that Gül would have to say goodbye to AK Party's leadership and the position of the Prime Minister. It also meant that the road to Erdoğan's preferred presidential system of government would be paved. Indeed, after just two years Davutoğlu would have to step down from both positions at Erdoğan's request. As such, the current presidential system of government, now criticized as a "one-man regime", was achieved without much in-party resistance against Erdoğan. Looking back, had Davutoğlu refused Erdoğan's offer in 2014 and opposed the presidential system alongside Gül, Erdoğan wouldn't have been able to bring about the presidential system so quickly and easily. This is how Gül and Davutoğlu parted ways.

ID- ARE CHANGING ALLIANCES A POSSIBILITY?

This process might trigger a number of scenarios in 2020. Gül and Babacan are not reticent about their partnership, and they speak of their desire to return from the presidential system of government to a strengthened parliamentary system at every opportunity. “A return to the parliamentary system” as political discourse is often employed by the CHP – IYI Party bloc in opposition to the AK Party – MHP bloc, as well. As such, it is possible that Babacan’s political party might nominate a joint candidate with the CHP – IYI Party alliance in the next presidential election, promising a return to the parliamentary system. It is highly likely that this “joint candidate” opposing Erdoğan might be Gül.

Gül, who spoke of his support of the parliamentary system against the presidential system from the very beginning, was mentioned as a likely joint candidate for the 24 June 2018 election as well. However, IYI Party’s leader Meral Akşener had opposed this idea at the time, and so Gül wasn’t nominated. If Babacan’s party receives widespread public support, Abdullah Gül is highly likely to become CHP’s and Babacan’s party’s joint presidential candidate, regardless of IYI Party’s wishes.

There is one more thing that needs to be noted in the context of the Babacan – Gül relationship. Babacan says that his party is going to be “team-oriented rather than leader-oriented;” the most influential figure of this new political party is going to be Abdullah Gül, even if he is not showcased. Gül’s support for Babacan’s party would be important not just for the party’s future, but also for the future of Turkish politics.

WHAT WILL PRESIDENT ERDOĞAN AND AK PARTY DO ABOUT THE NEW POLITICAL PARTIES?

As in 2019, it appears that President Erdoğan’s attitudes and choices are going to be central for Turkish politics in 2020 as well. Erdoğan’s attitude will be determining not just

in the context of the Kurdish problem but also for the “politics of alliances”. The “politics of alliances,” the various alliances established between a number of political parties particularly during the transition to the presidential system of government, is currently grouped around two centers: the People’s Alliance between AK Party and MHP, and the Nation Alliance between CHP and IYI Party. Even though it’s not part of the Nation Alliance, HDP has a degree of influence over election results through its indirect support of the Nation Alliance, as the last elections demonstrated.

The emergence of two separate parties from within AK Party might radically alter this picture in 2020. Even though it seems unrealistic at first to suppose that two parties emerging from within AK Party itself might form an alliance with AK Party, considering the changeable nature of Turkish politics and Erdoğan’s pragmatic and flexible approach to politics, 2020 might bring along unexpected changes for Turkish politics.

Like Erdoğan and AK Party, the opposition parties as well as Kurdish politics – chiefly HDP – are watching out for the new political parties and their public reception. For CHP and IYI Party, the main thing is the new parties’ potential to take away from AK Party’s voters; however, the attitude of these two new parties towards their Nation Alliance is also going to be important.

For Kurdish politics, represented chiefly by HDP, it is a different story. Since the 1990s, the Kurdish movement has upheld its legal struggle in Turkish politics; however, in the last few years in particular, its legitimacy has been questioned like never before. Even the CHP – IYI Party alliance, which HDP supported in the 2019 local elections, is afraid of normalizing its relations with HDP. The “political loneliness” of HDP and the Kurdish movement might be overcome with the attitude and choices of the new political parties. Davutoğlu’s Future Party gave the first positive indication of this when Deputy Chair Ayhan Sefer Üstün gave an interview to the Mesopotamia Agency, a news agency known for its proximity to HDP, on 1 January and said, “We won’t push away any parties. We don’t mean to marginalize HDP. Not HDP, and not its supporters.” Such a statement might be thought to be quite unremarkable under normal circumstances; however, in Turkey in 2020, circumstances are far from normal and so the statement itself is not

unremarkable. For the last three or four years, all political parties pay visits to one another during religious and national holidays; however, no mainstream political party visits HDP. This is one of the most striking symptoms of HDP's "political loneliness". As such, a visit paid by the Future Party to HDP is significant for the future, even if it's only symbolic.

At the same time, since Babacan's party is not yet formed and nobody involved with the party apart from Babacan has publicly spoken, it is difficult to say what this party's attitude and policies concerning the Kurdish problem and HDP might be. We know from sources close to Babacan that in the run-up to the formation of his party, 24 different subjects were drawn up, including the Kurdish problem; that journalists, writers, academics and opinion leaders from diverse backgrounds were consulted on these subjects; and finally, that Beşir Atalay led the discussion on the Kurdish problem. We noted above that Babacan had said that the HDP leader should not be kept in pre-trial detention, and that HDP's representation was important; this is about the extent of actual information we currently have on Babacan's position regarding this matter. In other words, there is not enough data yet to analyze the movement's general policies concerning the Kurdish problem. However, the general impression we get from the backrooms of Ankara and sources close to Babacan is that for the Kurds who have given up hope for AK Party and HDP, interest in Babacan's party is higher compared to Davutoğlu's party.

IIA- TWO SCENARIOS

Considering all these developments, it looks as if Erdoğan is going to have to adopt one of two possible approaches concerning the Kurdish problem and the resolution process. In the first scenario, Erdoğan will maintain his current position, and adopt an even harsher attitude. He will try to include İYİ Party in the AK Party – MHP alliance. İYİ Party received 10 % of the popular vote in the last election; regarding the Kurdish problem and the resolution process, its approach is no different to that of MHP, from which İYİ Party splintered. İYİ Party's unwillingness was the main reason why HDP couldn't establish a

closer and more open working relationship with the Nation Alliance. As such, IYI Party might well become part of a political movement that forces Erdoğan to adopt an even harsher attitude concerning the Kurdish problem. However, there are two obstacles to this happening. Firstly, MHP wouldn't want to be part of the same alliance with IYI Party. Secondly, even if both the MHP and IYI Party administrations were to be persuaded by Erdoğan, IYI Party's support base wouldn't want such an alliance. A People's Alliance including IYI Party might not be able to bring 51 % of the popular vote to Erdoğan, which he needs for the presidential elections. As such, this first scenario contains serious risks for Erdoğan.

According to the second scenario, in order to prevent his Kurdish constituency from shifting their support to the new parties, Erdoğan might have to bring back to the table the resolution process which he had shelved, or "put in the fridge," in his own words. Of course, this would signify the end of the alliance between AK Party and MHP. As a result, Erdoğan and AK Party would attempt to form a new alliance with the two new parties, as well as with CHP. Erdoğan is a pragmatist with a talent for political maneuvering; therefore, if he believes that circumstances necessitate such a scenario, he would do this. If he believes that this is the way to get the 51% of the popular vote he needs to be elected in the next presidential election, he would do anything he can to form such an alliance. In such a context, the attitude of the other parties which might become part of the alliance would also become important.

A new alliance which aims to restart the resolution process would likely be well-received by HDP and Kurdish politics. As for the other "alliance candidate," CHP, its leader Kemal Kılıçdaroğlu might be well-disposed towards the resolution process, as well as to an alliance that could bring CHP into power after such a long time. However, the anti-resolution process nationalists within CHP still have a certain power, and they would put up a serious resistance to such an idea. At the same time, sharing power after so many years and enjoying the benefits of government would certainly attract the attention of the CHP ranks. In this framework, the attitudes of the two new political parties will also be important in determining the outcome. If one or both of these two new parties refuse to be part of an alliance with Erdoğan and an AK Party that wants to restart the

resolution process, some of the alienated AK Party supporters might veer towards them instead. This is a serious electoral risk for Erdoğan and AK Party. Therefore, this scenario would be realized only if a wide-ranging alliance is formed. If Erdoğan believes that an alliance with a wide support base, containing CHP and HDP as well as Davutoğlu and Babacan's parties, would win him the elections, he might make serious concessions. For instance, he might accept certain checks and balances to limit the powers of the presidential system of government. In other words, Erdoğan might be persuaded to adopt a presidential system in which the president is held in check to some degree by the judiciary and the legislative.

Judging by their statements, Davutoğlu's Future Party seems to indicate even now that they might be persuaded to such a solution. During an interview given on 27 December, shortly after the party was formed, Deputy Chair Selçuk Özdağ said that as a party they opposed the presidential system of government because there were no checks on the president in this system. One day after Özdağ's statement, the spokesperson of the Future Party Selim Temurci joined a TV programme where he said, "The lack of checks and balances in the presidential system is an important problem for us." Such statements by senior figures in the Future Party indicate that in the coming days, they might be open to negotiations concerning the presidential system of government. It's not possible yet to say anything about the position of Babacan's party in this matter, since it is not yet officially formed. However, in all his statements, Babacan said that they would support a "strengthened parliamentary system". Of course, we will see what exactly is meant by such a statement, and to what degree they are flexible on this point, once the party is officially formed.

IIB- SNAP ELECTION IN 2020?

Especially during the last years in Turkey, snap elections or the possibility of snap elections have constantly been on the agenda. The local elections of 2019 have left a considerable mark on Turkish politics. AK Party lost both İstanbul and Ankara after a very long time, and so the possibility of a snap election in 2020 arose. The main opposition

party CHP hasn't demanded a snap election yet; all the same, the public is discussing whether Erdoğan and AK Party will ask for snap elections or not. Here as elsewhere, the important thing is that two new parties are emerging on the political scene.

Both Babacan's and Davutoğlu's parties are naturally going to try and address AK Party's support base first. The members and local branches of the parties will be made up of ex-AK Party individuals; similarly, they will primarily reach out to AK Party's constituency. Erdoğan and AK Party suffered heavy defeats in the 2019 local elections; the possibility that they want a surprise snap election without losing too much of their staff and constituency to these two parties is being talked about. If Erdoğan, AK Party's sole decision maker, decides to call for an election before 2021, the only thing he can do is to consolidate and expand the AK Party – MHP alliance. He can do this only through consolidating his nationalist – conservative discourse as well as his anti-resolution process stance towards the Kurdish problem. As for the alliance, he might succeed in persuading IYI Party to join the AK Party – MHP alliance. However, as we stated above, even if the IYI Party administration agrees to join the alliance, it is doubtful whether its 10 % support base, decidedly anti-Erdoğan and anti-AK Party, would vote for this alliance in a surprise election. As such, the possibility for a snap election in 2020 is low for now.

Even if there is not an election in 2020, however, the possibility of a general election before 2023 is going to be on the agenda of Turkish politics in 2020. It wouldn't be a surprise for the two new political parties to call for snap elections in 2021 after establishing their organisation across the country. Let us remember that senior figures within the Future Party are talking of a snap election even now. On a TV programme he joined on 9 January, Deputy Chair Selçuk Özdağ said that they predicted there would be a snap election in 2021. Future Party is planning to conclude its countrywide organisation by June 2020 and hold an ordinary congress; as such, it would be politically rational for them to demand elections in 2021. So far, the Babacan front has remained silent on this matter. However, it wouldn't be a surprise for Babacan's party to also demand elections once the party is established.

As a result, snap elections will be high on the agenda for 2020 whether Erdoğan and AK Party want it or not. The two new political parties emerging from within AK Party are the most important cause behind this.

IIC- 2020: THE YEAR OF FIGHTING FOR THE AK PARTY BASE

In 2020, the struggle for AK Party's personnel and support base will be the single most important factor shaping Turkish politics. This outcome of this struggle will be very influential in determining the outcome of any snap election, or the regularly scheduled 2023 general election. The AK Party base, which has provided the party with 40 to 50 % of the popular vote since the 2010s, will be the target of Davutoğlu and Babacan's parties.

Looking at the current composition of the Future Party, we see that it includes figures from AK Party known for their religiosity and Islamism. This choice might attract the Islamic sections of society which have been alienated by AK Party's and Erdoğan's policies of the recent years. The dissatisfaction caused by the AK Party – MHP alliance will also play a role in this. This might be a particularly attractive choice for the religious Kurdish constituency.

Babacan's party, on the other hand, although it is not yet officially formed, wants to expand its base beyond AK Party's religious constituency. This is something that Babacan constantly underlines in his statements to the press and the public. Babacan's party will try to target not only AK Party's religious constituency, but also Turkey's "centre-adjacent" electorate, some of which vote for – or used to do until recently – AK Party. Babacan was the Minister of Economic Affairs at a time when AK Party's economic policies performed well, and this increases his chances. The steadily worsening outlook for Turkey's economy at current time will be an advantage for Ali Babacan, according to the non-ideologically motivated, "centre-adjacent" electorate.

Comparing the two parties in this framework, we see that Davutoğlu's Future Party has the potential to draw the support of religious Islamic circles, whereas Babacan's party is likely to be supported by a wider electorate, only some of which used to support AK Party.

This two-pronged threat is a nightmare scenario for Erdoğan and AK Party. This is why Erdoğan's first reaction to the new parties has been harsh. As we noted above, Erdoğan accused Babacan of "taking orders from IMF," and he also sent an initial message to Davutoğlu's Future Party. İstanbul Şehir University, a private educational institution personally established by Davutoğlu, was seized under very weak legal justification; the final and official decision was announced on 20 December, one week after Davutoğlu had established the Future Party. This was interpreted as a sign of Erdoğan and AK Party's harsh attitude towards the new political parties that might emerge in 2020. However, such severe policies of oppression and intimidation also carry a high risk of backfiring. If the public feels that Erdoğan is undeservedly victimizing the two parties, this might cost to Erdoğan and AK Party in the next elections. Erdoğan would obviously be aware of this risk. As such, we cannot possibly believe that the coming period will consist only of policies of oppression and intimidation against the new political parties.

There is the possibility that Erdoğan might change his attitude and discourse in areas where these might be used against him by the new parties. The current state of affairs regarding the Kurdish problem is the most important among these. It is highly likely that both Davutoğlu and Babacan will have some degree of attraction to the Kurdish electorate currently supporting AK Party. As we noted above, Davutoğlu is the less attractive option for the Kurds compared to Babacan, since he was the Prime Minister between 2014 and 2016. However, Babacan's party has considerable potential to draw AK Party's Kurdish constituency to itself. Rather than Babacan's rhetorical emphasis on democratization, the absence of anything either positive or negative about the Kurdish problem and the resolution process in his track record is the reason behind this. There is also the presence of Beşir Atalay, one of the prominent figures in the resolution process; as such, it wouldn't be a surprise for Babacan's party to be a serious attraction for the Kurdish electorate. Considering that even in the worst of times, AK Party is able to win 30

– 35 % of the popular vote in the predominantly Kurdish provinces, this is not a good outlook for AK Party. There is also the high likelihood that the religious Kurdish constituencies in the major Western cities such as İstanbul, Ankara, İzmir and Adana will behave in a similar way.

Faced with such a negative outlook regarding the Kurdish electorate, AK Party might attempt to make peace with the Kurdish public once again. This is possible through new human rights regulations. Erdoğan and AK Party will also consider taking steps towards a new resolution process while taking into consideration the developments in Iraq and Syria. Of course, such steps would constitute a serious danger for the AK Party – MHP alliance. However, Erdoğan won't hesitate to call off the alliance with MHP once he is certain that he's going to win the next election. There is also the fact that the AK Party – MHP alliance is not really winning AK Party any votes.

This is an important reason why both Davutoğlu and Babacan are measured in their statements regarding Erdoğan. As discussed above, the “politics of alliances” might totally reshape the Turkish politics of 2020. Regardless of their own intentions, the presence of the two new parties emerging from within AK Party is the biggest factor behind this potential transformation.

CONCLUSION

As 2020 begins, Turkey has a chance to end the marginalization and political loneliness of Kurdish politics as represented by HDP, which has been going on for the past four or five years. The formation of two new parties emerging from AK Party ranks at the same time will trigger important changes in Turkish politics. The prevailing opinion is that the simultaneous formation is a disadvantage for the new parties, and an advantage for AK Party. There's some degree of truth to this opinion, and yet, the situation has its advantages for the new parties as well.

Had it been only one party emerging from AK Party, Erdoğan would very likely target and relentlessly demonise it. The popular accusation of the past few years, “they are being backed by the Gülenist organization,” would be weaponized against the new party. However, since there are two separate parties, this argument will not hold as much water. Neither Erdoğan nor any spokesperson for AK Party has implied anything like this so far, which also supports our prediction. Although there is a general overlap between the targeted bases of both parties, there are also certain differences which emerge on a closer look, and this will also give both AK Party and Erdoğan a difficult time. The Future Party is mostly oriented towards the religious-Islamist community, whereas Babacan’s party will target the non-ideological centrist electorate; its focus on the economy, an attractive agenda for the “centrist electorate,” will also make things difficult for AK Party. Ali Babacan’s successful track record in economics, combined with the economic difficulties Turkey has been experiencing in the last few years, is likely to equal the rise of a worthy political opponent for AK Party.

Also of note is the fact that the deadlock in Turkish politics regarding the Kurdish problem is beginning to dissolve. It’s very likely that in 2020, new alternatives with regard to the resolution process will emerge. Considering DPI’s 2020 activities in this framework, the matter of representation becomes an urgent issue. In these activities, it is very important that while representatives from the two parties are included, pro-AK Party figures also be present. In such a harsh atmosphere of political rivalry, DPI must take great care to appear impartial at all times.

The new, multi-partite political situation must be taken into consideration not just for activities where political parties are represented, but also – and especially – for activities targeting media professionals of civil society organisations. The conventional media, that is, press and TV is by and large controlled by Erdoğan in today’s Turkey; as such, digital and social media is constantly becoming more important and popular. In establishing ties with media representatives, DPI must take this fact into consideration as well.

Finally, it might be productive to discuss the Kurdish problem and the resolution process in sessions where representatives of the AK Party and the two new parties are present. It

would be a considerable contribution to the resolution process for DPI to organise such meetings. In 2020, a year in which relations among these three parties are prone to be changeable, all three parties might feel that they are better able to express themselves in a setting where no representatives from the other parties are present. Such discussions might also yield positive results in the context of the resolution process.

Bu proje aşağıdakiler tarafından finanse edilmektedir:

European Union

Norwegian Ministry
of Foreign Affairs

Yeni Siyasi Partiler, Çözüm Süreci ve 2020 Türkiye'sinde Olası Gelişmeler

Ferda Balancar

Ocak 2020

Önsöz

Aşağıdaki analiz Agos Gazetesi’den Türkiyeli gazeteci Ferda Balancar’a aittir.

Balancar, Türkiye’de kurulmakta olan iki yeni partiyi ve bu partilerin ülkedeki siyasi manzarayı nasıl etkileyeceğini, söz konusu partilerin Kürt meselesi üzerindeki etkilerini ve çözüm sürecinin yeniden başlamasını destekleyip desteklemeyeceklerini değerlendiriyor.

Balancar bu iki yeni partiye dair bir genel değerlendirme yapıyor ve söz konusu partilerin bileşenleri hakkında bir analiz sunuyor. İlk olarak Ahmet Davutoğlu tarafından kurulan Gelecek Partisi’ni inceleyen Balancar, Türkiye’nin eski başbakanı tarafından kurulan partinin, bir kişinin ön planda olduğu lider odaklı bir parti olacağını söylüyor. Buna karşın, henüz resmen kurulmamış Ali Babacan’ın partisi daha ziyade takım ruhuna dayalı bir parti olarak planlanmakta. Balancar’a göre Davutoğlu ve Babacan arasındaki bu yaklaşım farkı ilgili partileri oluşturacak kişilerin profillerinden de anlaşılabilir; Davutoğlu’nun Gelecek Partisi kamuoyunda tanınan kişileri içermezken, Babacan’ın partisinin olası kadrosu benzer başkalarının yansira eski Cumhurbaşkanı Abdullah Gül gibi tanınmış kişileri de içeriyor.

Balancar ayrıca özel olarak her iki partinin Kürt seçmenlerle kurması muhtemel ilişkilere bakıyor ve mevcut durumda bunların Türkiye’de muhalefet ittifakı üzerinde gösterebilecekleri etkiyi inceliyor. Yazar, iki yeni partinin Cumhurbaşkanı Erdoğan’a sunabileceği iki olası senaryoya özel vurgu yapıyor. Bahsedilen senaryolardan birincisi AK Parti’nin içinde bulunduğu milliyetçi ittifakı güçlendirmesi ve Kürt meselesiyle ilgili daha da sert bir tutum sergilemesi. İkinci senaryo ise dikkatini tekrar çözüm sürecine döndürmesi. Son olarak, Balancar Türkiye’nin 2020 ya da 2021 yılında erken seçime gitme ihtimali üzerinde duruyor.

DPI olarak yazara Türkiye’nin değişen dinamiklerini ve bunların müteakiben Kürt meselesinin olası çözümünü üzerindeki etkilerini incelediği raporundan dolayı teşekkür ediyoruz. Bu raporda beyan edilen değerlendirme ve görüşler yazarın kendisine aittir ve DPI’nin resmi görüşünü yansıtmaz.

TÜRKİYE'DE YENİ SİYASİ PARTİLER, ÇÖZÜM SÜRECİ VE 2020'DEKİ OLASI GELİŞMELER

GİRİŞ

Türkiye'de iç siyaset 2020 yılına iki yeni siyasi partinin etrafında dönen tartışmalarla giriyor. Her iki partinin ortak özelliği, geçmişte AK Parti içerisinde ön plana çıkmış isimler tarafından kuruluyor olmaları. Bu partilerden birisi 2013 – 2015 yılları arasında başbakanlık görevi yapmış olan Ahmet Davutoğlu'nun liderliğinde kurulurken, diğer siyasi parti ise daha çok ekonomi alanındaki yetkinliğiyle ön plana çıkan eski bakanlardan ve AK Parti kurucularından Ali Babacan liderliğinde kuruluyor. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın ve AK Parti'nin bu siyasi partilere yönelik tutumunun ne olacağı ise henüz tüm hatlarıyla ortaya çıkmış değil. Erdoğan ve AK Parti'nin yeni siyasi partilere yönelik tutumunun sadece sertlik, baskı ve yıldırma taktiklerinden ibaret olacağını düşünmek Erdoğan'ın 18 yıllık iktidar dönemini göz önüne aldığımızda gerçekçi görünmüyor. Şüphesiz Erdoğan, Türkiye siyasetindeki dengeleri kendisi aleyhine değiştirebilecek bu partilere yönelik olarak sadece baskı ve yıldırma taktiklerine başvurmuyacak.

Bu çalışmada, öncelikle her iki yeni siyasi partinin kurucu kadroları ve kuruluş sürecinde kullandıkları söylemleri analiz edeceğiz. Bu çerçevede her iki partinin Kürt sorunu ve çözüm süreci bağlamında mevcut durumda kullandıkları söylemi de yine kadro yapılarını göz önünde bulundurarak değerlendireceğiz. Ardından Cumhurbaşkanı Erdoğan ve AK Parti'nin yeni siyasi partiler karşısındaki tutumunu ele alacağız. Bunu yaparken de Erdoğan'ın özellikle son yıllarda ittifak yaptığı başta MHP olmak üzere siyasi unsurların da yeni siyasi partiler karşısındaki tutumlarına dikkat çekeceğiz. Bu tablo bize Türkiye iç siyasetinde 2020'de hayata geçebilecek farklı senaryoların ipuçlarını da verecek.

Sonuç bölümünde ise, yeni siyasi partilerin varlığının nesnel olarak Kürt sorununu ve çözüm sürecini nasıl etkileyebileceği üzerinde duracağız.

İKİ YENİ SİYASİ PARTİ

IA- AHMET DAVUTOĞLU'NUN GELECEK PARTİSİ

AK Parti'nin içinden çıkan ilk siyasi parti, 13 Aralık 2019'da resmi olarak kurulan ve başkanlığını 2013 – 2015 döneminde başbakan olarak görev yapan Ahmet Davutoğlu'nun yaptığı Gelecek Partisi oldu. Gelecek Partisi'nin yapısını incelerken öncelikle partinin lideri olan Davutoğlu'nun geçmişine kısa göz atalım.

1959 doğumlu olan Ahmet Davutoğlu, mezun olduğu Boğaziçi Üniversitesi'nde uzun yıllar uluslararası ilişkiler alanında akademisyen olarak çalışmalarını sürdürdü. Genç bir akademisyen olduğu dönemlerden itibaren İslamcı kimliğiyle bilinen Davutoğlu, özelde Ortadoğu, genelde ise İslam dünyasına yönelik ilgisi ve uzmanlığıyla tanındı. Davutoğlu, İngilizcenin yanı sıra çok iyi düzeyde Arapça da biliyor.

Öte yandan Türkiye kamuoyunda Davutoğlu'nun geçmişiyle ilgili pek az bilinen ve hatırlanan özellik ise 28 Şubat sürecinde 1998 – 2002 yılları arasında kurmay subaylık eğitimi verilen Harp Akademileri'nde ve Türk Silahlı Kuvvetler Akademisi'nde ders vermiş olması. 1995 – 2001 arasında başta Refah Partisi olmak üzere İslami kesimlere yönelik yoğun bir baskı ve yıldırma politikasının yaşandığı bir dönemde Davutoğlu'nun bu politikaların görünürdeki öncüsü Türk Silahlı Kuvvetleri'nin en önemli yüksek eğitim kurumunda ders vermiş olması oldukça dikkat çekiyor. Zira aynı dönemde Davutoğlu, uzun yıllar görev yaptığı Boğaziçi Üniversitesi'nden İslamcı kimliği nedeniyle ayrılıp başka bir üniversiteye geçmek zorunda kalmıştı. Harp Akademileri'nde 28 Şubat döneminde ders vermiş olması Davutoğlu'nun laiklik hassasiyeti yüksek olan güvenlik bürokrasisiyle ilişkilerinin eskiye dayalı bir yönü olduğunu gösteriyor.

Ahmet Davutoğlu, 2002’de iktidara gelen AK Parti’nin ilk döneminde başbakan olan Abdullah Gül’ün davetiyle Başbakanlık Başmüşaviri oldu. Daha sonra ise büyükelçi unvanı aldı. 2002 – 2009 döneminde siyasi iktidara danışman olarak görev yapan Davutoğlu, 2009 – 2014 döneminde Dışışleri Bakanlığı ve 2014 – 2016 döneminde de Başbakan olarak görev yaptı. 2016 sonrasında ise Cumhurbaşkanı Erdoğan’la ilişkisi bozulan Davutoğlu, Gelecek Partisi’ni kurmadan kısa süre önce AK Parti’den ihraç edildi.

Bu çok kısa özgeçmiş bile 2013 – 2015 çözüm süreci döneminin en kritik isimlerinden birinin Ahmet Davutoğlu olduğunu göstermeye yetiyor. Çözüm sürecinin temellerinin atıldığı 2010’ların başında Dışışleri Bakanı olan Davutoğlu, çözüm sürecinin Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın deyimiyle “buzdolabına kaldırıldığı” 2015 sonu ve 2016’da da başbakan ve AK Parti Genel Başkanı unvanlarını taşıyordu. Davutoğlu, kendisi açıkça itiraf etmese de kamuoyunda çözüm sürecinin geldiği noktanın Cumhurbaşkanı Erdoğan’dan sonraki en önemli sorumlularından birisi olarak algılanıyor. Ahmet Davutoğlu’nun kurduğu Gelecek Partisi’nin özellikle Kürt kamuoyunda şüphe ve çekinceyle karşılanmasının en önemli nedeni de bu.

Gelelim, Davutoğlu’nun liderliğindeki Gelecek Partisi’nin kurucu kadrolarına. 13 Aralık 2019’da resmi kuruluşunu gerçekleştiren Gelecek Partisi’nin Anayasa Mahkemesi’ne sunduğu kuruluş dilekçesinin altında 15’i kadın olmak üzere 154 kişinin imzası yer aldı. Bu isimlerin kamuoyunda en fazla tanınanları 2016’ya yani Davutoğlu’nun başbakanlığının sona ermesine kadar AK Parti’de aktif olarak görev yapıyorlardı. Bunlardan Selçuk Özdağ ve Ayhan Sefer Üstün, Davutoğlu’yla birlikte AK Parti’den ihraç edilen milletvekilleri idi. Bir başka kurucu üye Selim Temurci ise 2015 – 2018 arasında AK Parti İstanbul İl Başkanlığı görevinde bulundu. Partinin önde gelen isimlerinden biri olan Temurci, üniversite yıllarından bu yana Davutoğlu’nun yakınlarında yer alan eski öğrencisi olarak tanınıyor. Temurci, halen Gelecek Partisi’nin sözcüsü olarak kamuoyunda Parti’nin en fazla görünen yüzlerinden birisi.

Partinin kuruluş belgelerine göz attığımızda, Kürt sorunu ve çözüm sürecine dair diğer partilerden kendisini ayıracak farklı ve yeni bir söylem ya da öneriyle karşılaşmıyoruz. Bunun olası nedenlerini aşağıda çözüm süreciyle ilgili olarak 2020’de yaşanabilecek muhtemel gelişmeleri ele alırken tartışacağız. Ancak kurucu kadro bağlamında

değerlendirecek olursak, Gelecek Partisi'nde Kürt kamuoyunda saygın ve çözüm sürecinde ön plana çıkan Kürt siyasi figürlerine rastlamıyoruz. Partinin kurucuları arasında Kürt kamuoyunda en tanınan isimlerden birisi olan Cuma İçten, 2011 – 2015 arasında AK Parti Diyarbakır Milletvekili olarak görev yaptı. AK Parti'nin kuruluşunda da yer alan İçten, Kürt kimliğinden ziyade İslami kimliğiyle ön plana çıkıyor. 2015 sonrasında Davutoğlu'na yakınlığıyla ön plana çıkan İçten, günümüze kadar Kürt sorunu ve çözüm süreciyle ilgili farklı ve dikkat çekebilecek bir çıkış yapmadı. Dolayısıyla İçten'in Gelecek Partisi'nin kurucularından olması Kürt kamuoyunda dikkat çeken bir durum değil. İçten için yaptığımız değerlendirmeler, Gelecek Partisi'nde yer alan diğer Kürt siyasetçiler için de geçerli. Bir başka deyişle, Gelecek Partisi'nin kuruluş sürecinde yer alan, öne çıkan Kürt siyasetçiler Kürt kamuoyunda dikkat çekebilecek ve Parti'ye Kürt oylarını kazandırabilecek isimler değiller.

Gelecek Partisi'nin kuruluş sürecine baktığımızda, Türkiye siyasetinde yer alan diğer partilerin tamamına yakını gibi bir "lider partisi"nin tipik özelliklerini taşıdığını görüyoruz. Öte yandan Gelecek Partisi'ne katılan AK Parti'li isimlerin Davutoğlu dışında kalanların hiçbiri 18 yıllık AK Parti tarihinde hiçbir zaman partinin "A takımı"nda yer alan isimler olmadı. Bir başka deyişle, AK Parti hükümetlerinin Dışişleri, İçişleri, Milli Savunma, Adalet, Maliye gibi önemli bakanlıklarında bulunmuş hiçbir ismin Gelecek Partisi'nin kurucuları arasında yer almadığının altını çizelim. Deyim yerindeyse, Davutoğlu'nun Gelecek Partisi'nde çevresine toplayabildiği isimler AK Parti'nin "B Takımı"ndan geliyorlar.

AK Parti dışından Gelecek Partisi'ne gelen isimler de kamuoyunda çok iyi tanınan, temsil gücü yüksek olan, Parti'ye adıyla oy getirebilecek siyasi figürler olmaktan uzaklar. Öte yandan Parti'nin kurucu kadrolarının bölgesel dağılımına baktığımızda Davutoğlu'nun doğup büyüdüğü Konya'nın yanı sıra Kırıkkale, Kırşehir gibi İç Anadolu, Erzurum, Erzincan, Kars gibi Doğu Anadolu şehirlerinden gelenlerin yoğun olduğunu görüyoruz. AK Parti'nin özellikle son yıllarında, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın memleketi Rize başta olmak üzere, Trabzon, Giresun, Samsun gibi Karadeniz şehirlerinden gelenlerin hem siyasette hem de bürokraside yoğunluğunun göze battığı ve zaman zaman kamuoyunda tartışma konusu olduğu düşünülürse, Davutoğlu'nun kurucu kadrolarındaki İç ve Doğu Anadolu ağırlığı, farklı bir anlam kazanmış oluyor. Kısaca Gelecek Partisi son dönem siyasetindeki

Karadenizlilik vurgusu ile Kürtleri ve Orta Anadolu'daki Türkleri rahatsız eden AK Parti'nin kaybettiği oylara talip.

IB- ALİ BABACAN'IN PARTİSİ

2001'de AK Parti kurulurken partinin en genç kurucularından birisi olarak dikkat çeken (1967 doğumlu olan Babacan, AK Parti kurulduğunda 34 yaşındaydı) Babacan, o günlerde kamuoyunun pek de tanımadığı bir isimdi. Ancak Babacan, AK Parti'nin 18 yıllık iktidarının çok büyük bir bölümünde çok önemli görevlerde bulundu. AK Parti hükümetlerinde Ağustos 2015 tarihine kadar 13 yıl boyunca aralıksız olarak bakanlık yapan Babacan, bu dönemin büyük kısmını ekonomiden sorumlu devlet bakanı ve başbakan yardımcısı olarak geçirdi. 2005 – 2008 arasında AB ile müzakerelerde Başmüzakereci, 2007 – 2009 arasında ise Dışişleri Bakanı olarak görev yaptı. Temmuz 2019'da dört yıllık bir suskunluk döneminin ardından AK Parti'den istifa eden Babacan, yeni parti için çalışmalara başladığını da istifasını açıklarken kamuoyuna duyurdu.

Ali Babacan, kamuoyunda iki özelliğiyle ön plana çıkıyor. Bu özelliklerden birincisi, Erdoğan'dan önceki cumhurbaşkanı Abdullah Gül'e olan yakınlığıdır. Kuruluş sürecinde Gül'ün davetiyle AK Parti'ye ve siyasete girdiği bilinen Babacan, Gül'e olan yakınlığını da bugüne kadar korudu. Babacan, 2017'de Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçilirken, Gül gibi tercihini parlamenter sistemden yana koydu. Bugüne kadar da bu tavrını sürdürdü.

Babacan'ın kamuoyunda en çok bilinen ikinci özelliği ise ekonomiye olan hâkimiyetinin yanı sıra özellikle küresel piyasalarda, uluslararası yatırımcılar nezdinde sahip olduğu büyük itibar. Ancak bu itibar bir siyasi rakip olarak Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın elinde aleyhte bir koz olarak da kullanılabilir. Nitekim Erdoğan, 5 Ocak'ta katıldığı bir TV programında Ali Babacan'ı kastederek, "2008 ekonomik krizi olduğunda ben o zaman bir çıkış yapmıştım, bu kriz bizi teğet geçer demiştim. Şu anda parti kurma çalışması yapan bazı arkadaşlar, benim yanımda olanlar karşı çıkmışlardı. Çünkü talimatı IMF'den alıyorlardı ve inandığımı ben de kararlı bir şekilde sürdürdüm. Bunlar faizciydi. Ben

faizlerin devamlı düşürülmesini istiyorum. Faiz sebeptir, enflasyon neticedir ve doğru orantılıdır. Faizi düşürdükçe enflasyon da düşer" ifadelerini kullandı. Ali Babacan, ertesi gün 6 Ocak'ta Erdoğan'a şu sözlerle cevap verdi: "Geçmiş her yönüyle değerlendirmeye hazırım. Ancak bizim Türkiye'nin bugününe ve geleceğine odaklanmamız gerekiyor. Faizlerle ilgili güncel birkaç rakamı paylaşmak isterim. Merkezi yönetim bütçesinden ödenen faiz 2017 yılında 57 Milyar iken 2018'de 74 Milyar TL'ye çıktı. Hükümetin programına göre faiz ödemeleri 2019'da 103 Milyar, 2020'de 139 Milyar TL. Dikkatinizi çekmek isterim. Devletin vatandaşlarından vergi toplayarak piyasaya ödediği faiz 3 yılda 57 Milyar'dan 139 Milyar TL'ye ulaşıyor. Artış oranı %144. Dahası, Türkiye'nin hayat pahalılığı gibi, işsizlik gibi devasa sorunları var". Tabii görsel ve yazılı medya neredeyse tümüyle Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın kontrolünde olduğu için Babacan'ın cevabı daha çok sosyal medyada kendine yer bulabildi.

Babacan'ın siyasi partisinin henüz resmi olarak kurulmadığı günümüzde, Erdoğan'ın eleştirilerine maruz kalıyor olması, önümüzdeki günler için de önemli ipuçları sunuyor. Kamuoyunda ve Ankara kulislerinde Erdoğan'ın Babacan'ın kuracağı partinin Davutoğlu'nun Gelecek Partisi'ne göre daha geniş bir yelpazeye hitap edebileceği ve oy potansiyelinin de daha yüksek olacağına dair endişeler taşıdığı konuşuluyor. Erdoğan'ın yukarıda belirttiğimiz ifadeleri bu endişenin dışavurumu olarak değerlendirilebilir.

Babacan'ın partisiyle ilgili halen en çok merak edilen husus parti kuruluşunun ağırdan alınıyor olması. 2019 yılı sonuna kadar partiyi kurmayı hedeflediklerini ifade eden Babacan cephesinde henüz partinin resmi kuruluşuna dair açıklanan bir tarih yok. Ancak Babacan ve çevresine yakın kaynaklar, 20 Ocak Pazartesi ile başlayan haftada Babacan'ın partisinin resmi olarak kurulacağını dile getiriyorlar.

Ali Babacan'ın kuracağı partinin kuruluş tarihinin yanı sıra kurucularına dair de henüz kamuoyuna yansımış net bir bilgi yok. Halen bilinen; eski bakanlardan Beşir Atalay ve Sadullah Ergin'in Babacan'ın en yakınındaki isimler olduğu. Bu bağlamda, yukarıda Davutoğlu'nun Gelecek Partisi'nden söz ederken değindiğimiz AK Parti'nin "B Takımı" meselesine Babacan cephesi açısından bakacak olursak, durumun daha farklı olduğunu söyleyebiliriz. Babacan'la birlikte hareket ettiği aşikâr olan Beşir Atalay, AK Parti'nin

kuruluşundan itibaren Parti'nin "ağır toplarından biri" oldu. 2002'den 2015'e kadar AK Parti hükümetlerinde Devlet Bakanı, Başbakan Yardımcısı, İçişleri Bakanı gibi önemli bakanlıklarda görev yapan Atalay, 2013 – 2015 Kürt sorununa çözüm sürecinin de en önemli mimarlarından birisi olarak ön plana çıktı. Atalay gibi Sadullah Ergin de AK Parti'nin son yıllara kadar en önemli isimlerinden birisi oldu. 2003 – 2009 yılları arasında Parlamento'da AK Parti Grup Başkanvekili olarak görev yapan Ergin, 2009 – 2013 yılları arasında da Adalet Bakanı olarak görev yaptı. Ergin de Atalay gibi kamuoyunda çözüm süreci yanlısı AK Parti ileri gelenlerinden birisi olarak tanınıyor. Ergin, Adalet Bakanlığı yaptığı 2009 – 2013 döneminde çözüm sürecinin hukuksal altyapısının oluşturulması konusunda gösterdiği çabalarla dikkat çekmişti.

Beşir Atalay ve Sadullah Ergin gibi isimlerin geçmişte AK Parti'nin "A Takımı"ndan olduğu düşünüldüğünde Davutoğlu'nun Gelecek Partisi'ne göre Babacan'ın kadro açısından şimdilik daha avantajlı olduğunu söyleyebiliriz. Bunların yanına Anayasa Mahkemesi eski Başkanı Haşim Kılıç'ı da ekleyebiliriz. Kılıç, Anayasa Mahkemesi Başkanı olduğu 1999 – 2015 döneminde yeni anayasa, demokratik hukuk devleti ve yargı reformu taleplerini sık sık kamuoyunda dile getirdi. AK Parti'nin Anayasa reformu ve yargının demokratikleşmesi konusundaki çekingen ve kararsız tutumunu zaman zaman sert bir dille eleştirmesiyle kamuoyunun belleğinde yer eden Kılıç, emekli olduğu 2015'ten bu yana herhangi bir siyasi faaliyet içinde yer almadı. Kılıç, Ekim 2019'da verdiği bir röportajda "Ali Babacan'ın kuracağı partiye seve seve katkı veririm" sözleriyle dikkat çekti.

Ali Babacan'ın kadrosunda yer alacağı kesin olan yukarıda ifade ettiğimiz her üç ismin de ortak özelliği Kürt sorununa demokratik çözüm konusunda istekli ve cesur ifadeleriyle kamuoyunda tanınıyor olmaları.

Öte yandan Ali Babacan, bugüne kadar çözüm sürecine yönelik olarak olumlu ya da olumsuz bir tutum ortaya koymadı. Bu, çözüm sürecinin bittiği dönemin başbakanı olarak Davutoğlu'na göre daha avantajlı bir konum olsa da kamuoyu, özellikle Kürt kamuoyu, Babacan'ın Kürt sorunuyla ilgili tutumunu merakla bekliyor. Babacan, 28 Aralık 2019'da katıldığı bir TV programında Kürt sorununun çözümüyle ilgili açık bir ifade kullanmamış olsa da HDP Genel Başkanı Selahattin Demirtaş'ın tutuklu olarak yargılanmasının doğru

olmadığına dikkat çekerek, “Demirtaş’ın lideri olduğu siyasi hareketin Türkiye siyaseti için çok önemli olduğu”nu belirterek HDP’nin siyasi meşruiyetinin korunması gerektiğinin altını çizdi. Babacan’ın kuracağı siyasi partinin kadroları ve kuruluş belgeleri, Kürt sorunu ve çözüm süreci konusunda partinin tavrının ne olacağına dair daha net bir tablo ortaya koyacaktır.

İC- NEDEN İKİ PARTİ? ABDULLAH GÜL FAKTÖRÜ

Ahmet Davutoğlu ve Ali Babacan’ın parti kuracaklarının kamuoyunda kesinleşmiş olduğu 2019’un ikinci yarısından itibaren cevap bekleyen en önemli soru; “Neden iki ayrı parti kuruluyor? Neden birlikte hareket etmiyorlar?” sorusuydu. Kısa sürede her iki taraf da birlikte hareket etmeme tercihinin Ali Babacan cephesinden geldiğini açıkladı. Babacan, bunu 10 Aralık 2010’da katıldığı bir TV programında “Davutoğlu kendisinin merkezde olduğu bir lider partisi kurmay istiyor. Biz ise bir kadro partisi olmak istiyoruz” sözleriyle açıkladı.

Gelecek Partisi’nin Ahmet Davutoğlu merkezli bir lider partisi olduğu kamuoyunda da yaygın olarak kabul edilen bir görüş olsa da Babacan – Davutoğlu ayrılığının arkasında yatan temel neden Abdullah Gül ile Davutoğlu arasında bundan 6 yıl önce yaşanan bir ayrışma. Abdullah Gül, 2014’te cumhurbaşkanlığından ayrılırken AK Parti’nin genel başkanlığına ve başbakanlığa geçmeyi öngörüyordu. Ancak başkanlık sistemine, daha doğrusu Türkiye’de uygulanan biçimiyle “cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi”ne geçmeyi öngören Tayyip Erdoğan, buna engel oldu. Partideki güç dengeleri 2014’te bugünkü kadar Erdoğan’ın lehine olmadığı için Erdoğan, başbakanlığı ve AK Parti genel başkanlığını Ahmet Davutoğlu’na teklif etti. Davutoğlu da bu öneriyi kabul etti. Bu, sadece Gül’ün AK Parti Genel Başkanlığı ve başbakanlığa veda etmesi anlamına gelmiyordu. Aynı zamanda Erdoğan’ın kendi istediği çerçevede bir başkanlık sistemine giden yolu da açıyordu. Nitekim çok değil iki yıl sonra Davutoğlu da AK Parti Genel Başkanlığı ve başbakanlığı Erdoğan’ın isteği üzerine bırakmak zorunda kalacaktı. Böylece günümüzde “tek adam rejimi” olarak eleştirilen cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine Erdoğan çok kısa sürede ciddi bir parti içi dirençle karşılaşmadan ulaşılmış oldu. Bugünden yakın geçmişe bakıldığında, eğer Davutoğlu, 2014’te Erdoğan’ın başbakanlık teklifini geri çevirip, Gül’le

birlikte başkanlık sistemine karşı çıkmış olsaydı, Erdoğan'ın cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine bu kadar kolay ve kısa sürede ulaşması mümkün olmazdı. İşte, Gül ve Davutoğlu'nun yollarının ayrıldığı süreç bu şekilde yaşandı.

ID- DEĞİŞEN İTTİFAKLAR MÜMKÜN MÜ?

Bu süreç, 2020 yılında yaşanabilecek farklı senaryoları da tetikleyebilir. Birlikte hareket ettiklerini saklamayan Gül ve Babacan, cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminden güçlendirilmiş parlamenter sisteme dönüş yanlısı olduklarını her fırsatta ifade ediyorlar. "Parlamenter sisteme dönüş", AK Parti – MHP bloğu karşısında bir ittifak olarak kendini gösteren CHP – İYİ Parti bloğunun da sık sık vurgu yaptığı bir siyasi söylem. Bu nedenle önümüzdeki dönemde gerçekleşecek bir cumhurbaşkanlığı seçiminde Babacan'ın kuracağı siyasi partiyle, CHP ve İYİ Parti ittifakı parlamenter sisteme dönüş vaadiyle ortak bir cumhurbaşkanı adayı çıkarabilir. Erdoğan'ın karşısına çıkacak bu "ortak aday"ın Gül olma ihtimali de oldukça yüksek.

En başından beri başkanlık sistemine karşı parlamenter sistemi savunan Gül'ün ortak aday olarak adı 24 Haziran 2018 seçimlerinde de geçmişti. Ancak o dönemde İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener'in olumsuz tutumu yüzünden bu adaylık gerçekleşmemişti. Babacan'ın kuracağı partinin kamuoyunda güçlü bir tabana sahip olması halinde, İYİ Parti istemese de Abdullah Gül'ün CHP ve Babacan'ın partisinin ortak cumhurbaşkanı adayı olma ihtimali oldukça yüksek.

Babacan – Gül ilişki bağlamında şunun da altını çizelim. Babacan'ın "lider partisi değil kadro partisi" olacağını ısrarla belirttiği yeni siyasi oluşumun, en etkili unsuru, kendisi partinin vitrininde olmasa da Abdullah Gül olacaktır. Gül'ün Babacan'ın partisine verdiği destek sadece bu partinin geleceğinde değil, Türkiye siyasetinin geleceğinde de önemli bir faktör olacaktır.

CUMHURBAŞKANI ERDOĞAN VE AK PARTİ YENİ SİYASİ PARTİLER KARŞISINDA NE YAPACAK?

Geçen yıl olduğu gibi 2020’de de Türkiye siyasetinde Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın tutum ve tercihleri merkezi bir rol oynayacak gibi görünüyor. Kürt sorunu bağlamında olduğu gibi, “ittifaklar siyaseti”nde de Erdoğan’ın tavrı belirleyici olacak. Özellikle cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçiş sürecinde ortaya çıkan farklı siyasi partiler arasında kurulan ittifaklar anlamında “ittifaklar siyaseti” günümüzde AK Parti – MHP eksenli Cumhuriyet İttifakı ile CHP – İYİ Parti eksenli Millet İttifakı ekseninde sürüyor. HDP, Millet İttifakı’nın içinde yer almasa da son 2019 yerel seçimlerinde görüldüğü gibi Millet İttifakı’na verdiği dolaylı destekle seçim sonuçları üzerinde etkili olabiliyor.

Bu tablo, 2020’de AK Parti’nin içinden çıkan iki ayrı partinin varlığıyla köklü bir değişime uğrayabilir. İlk bakışta AK Parti’nin içinden çıkan iki partinin AK Parti’nin yer aldığı bir ittifakta olacağını düşünmek gerçekçi olmasa da Türkiye siyasetinin değişken yapısı ve Erdoğan’ın pragmatist ve esneklik katsayısı yüksek siyaset anlayışını dikkate alacak olursak, 2020’de Türkiye iç siyasetine bugünden bakıldığında sürpriz sayılabilecek değişikliklere de hazır olmak gerekiyor.

Erdoğan ve AK Parti gibi muhalefet partileri ve HDP’nin başını çektiği Kürt siyaseti de gözünü yeni kurulmakta olan iki siyasi partiye ve onların kamuoyundaki olası etkilerine dikmiş durumda. CHP ve İYİ Parti için temelde önemli olan yeni partilerin AK Parti’den ne ölçüde oy koparabileceği olsa da, kurdukları Millet İttifakı’na yönelik bu iki partinin tutumları da önem taşıyor.

Başını HDP’nin çektiği Kürt siyaseti için ise durum daha farklı. 1990’lardan bu yana Türkiye siyasetinde legal mücadele geleneğine sahip Kürt siyaseti özellikle son yıllarda tarihinde hiç olmadığı kadar meşruiyeti sorgulanır hale gelmiş durumda. Öyle ki 2019 yerel seçimlerinde destek verdiği CHP – İYİ Parti ittifakı bile HDP ile ilişkilerini normalleştirmekten çekiniyor. HDP ve Kürt siyasetinin içinde düştüğü “siyasi yalnızlık” yeni partilerin tutumu ve tercihleriyle kırılabilir. Bu çerçevede ilk olumlu sinyal, Davutoğlu’nun Gelecek Partisi’nden geldi. Partinin Genel Başkan Yardımcısı Ayhan Sefer

Üstün, 1 Ocak'ta HDP'ye yakınlığıyla bilinen bir haber ajansı olan Mezopotamya Ajansı'na verdiği röportajda, yeni kurulmuş bir parti olarak tüm partilere ziyaret gerçekleştireceklerini belirterek, "Biz hiçbir partiyi itmeyeceğiz. HDP'yi ötekileştiren bir konumda değiliz. Ne HDP'yi ne de HDP'oy verenleri..." ifadelerini kullandı. Olağan şartlarda yaşayan bir ülkede son derece sıradan algılanabilecek bu sözler 2020 Türkiye'sinde o kadar da sıradan değil. Zira son üç dört yıldır, dini ve ulusal bayramlarda tüm partiler birbirilerini ziyaret ederken HDP'ye hiçbir ana akım parti ziyarette bulunmuyor. Yukarıda ifade ettiğimiz HDP'nin "siyasi yalnızlığı"nın en çarpıcı göstergelerinden birisi de bu. Dolayısıyla Gelecek Partisi'nin HDP'ye yapacağı ziyaret sembolik de olsa gelecek açısından bir anlam ifade ediyor.

Öte yandan Ali Babacan'ın partisi henüz kurulmadığı ve Babacan dışında parti çalışmalarını sürdüren hiç kimse kamuoyuna açık bir mesaj vermediği için bu partinin Kürt sorunu ve HDP'ye yönelik siyasetinin ne olacağı üstüne bugünden bir şey söylemek zor. Babacan'a yakın çevrelerden Partinin kuruluşu giden süreçte, içinde Kürt meselesinin de yer aldığı 24 farklı konu başlığı belirleyerek bunları toplumun farklı kesimlerine mensup gazeteci, yazar, akademisyen ve kanaat önderiyle istişare ettiğini ve Kürt meselesinin Beşir Atalay başkanlığında tartışıldığını biliyoruz. Yine yukarıda da ifade ettiğimiz, Babacan'ın HDP lideri Selahattin Demirtaş'ın tutuksuz yargılanması gerektiği ve HDP'nin temsilinin önemine dikkat çeken sözleri de elimizdeki az sayıdaki somut veriden biri. Kısaca hareketin Kürt sorununa yönelik genel siyasetini analiz etmek için henüz elimizde yeterli veri yok. Ancak kulislardan ve Babacan'a yakın çevrelerden edindiğimiz izlenime göre, AK Parti ve HDP'den umudunu kesmiş Kürt kamuoyunda Babacan'ın partisine yönelik ilgi, Davutoğlu'nun partisine yönelik ilgiden daha yüksek.

IİA- İKİ SENARYO

Bu tablo, Erdoğan'ı Kürt sorunu ve çözüm süreci konusunda iki senaryodan birisini seçmeye zorlayacak gibi görünüyor. Birinci senaryoda, Erdoğan mevcut tutumunu daha da sertleştirerek koruyacak. AK Parti – MHP ittifakına İYİ Parti'yi de katmaya çalışacak. Son genel seçimlerde yüzde 10 oy oranına ulaşan İYİ Parti, Kürt sorunu ve çözüm süreci

bağlamında içinden çıktığı MHP'den farklı bir tutum takınmadı. HDP, Millet İttifakı'yla daha yakın ve açık bir ilişki kuramadıysa bunun en önemli nedeni İYİ Parti'nin bu konudaki isteksizliği oldu. Dolayısıyla İYİ Parti, Erdoğan'ın Kürt sorunu konusundaki mevcut tutumunu daha da sertleştiren bir siyasi hattın parçası olabilir. Ancak bu konuda iki engel var. Birincisi MHP'nin İYİ Parti'yle aynı ittifak içinde olmaya soğuk bakacak olması. İkincisi ise hem MHP yönetimi hem de İYİ Parti yönetimi, Erdoğan tarafından ikna edilse bile İYİ Parti tabanının buna sıcak bakmaması. İYİ Parti'nin de içinde yer aldığı bir Cumhur İttifakı, Erdoğan'a cumhurbaşkanlığı seçiminde gerekli olan yüzde 51 oyu getirmeyebilir. Dolayısıyla birinci senaryo Erdoğan için ciddi risk taşıyor.

İkinci senaryoya göre ise Erdoğan, kendisine oy veren Kürt seçmenin yeni partilere kaymasını engellemek için kendi deyimiyle "buzdolabına kaldırdığı" çözüm sürecini yeniden gündeme getirecek. Tabii bu ihtimal AK Parti – MHP arasındaki ittifakın sona ermesiyle sonuçlanır. Bunun da ilk sonucu Erdoğan ve AK Parti'nin hem yeni kurulan iki partiyle hem de CHP ile yeni bir ittifak kurma girişimi olacaktır. Bu senaryo, Erdoğan gibi manevra yeteneği yüksek ve pragmatist bir siyasi lider için şartlar öyle gerektiriyorsa yapılabilir. Özellikle gelecek cumhurbaşkanlığı seçiminde yüzde 51 oya bu şekilde ulaşabileceğine kanaat getirirse Erdoğan bu tür bir ittifak için elinden geleni yapar. Bu bağlamda, Erdoğan kadar bu ittifakta yer alabilecek diğer siyasi partilerin tutumu ve tercihi belirleyici olacaktır.

Çözüm sürecine yeniden dönüşün hedefleri arasında yer aldığı yeni bir ittifak HDP ve Kürt siyaseti tarafından olumlu karşılanma ihtimali yüksektir. Diğer "ittifak adayı" CHP'de ise Genel Başkan Kemal Kılıçdaroğlu çözüm sürecinin yanı sıra CHP'yi uzun yıllar sonra iktidar ortağı yapabilecek bir ittifaka sıcak bakabilir. Ancak CHP içinde hâlâ belli bir gücü olan ulusalcı, çözüm süreci karşıtı çevrelerde ciddi bir direnç yaşanacaktır. Buna rağmen uzun yıllar sonra iktidar ortağı olup, iktidarın nimetlerinden faydalanma ihtimali CHP kadrolarına çekici gelecektir. Bu çerçevede yeni kurulmakta olan iki siyasi partinin alacakları tutum da bu senaryonun hayata geçip geçmemesinde etkili olacaktır. Bu iki yeni partiden birisi ya da ikisi birden çözüm sürecini dikkate alan Erdoğan ve AK Parti'nin lokomotif olduğu bir ittifakın parçası olmayı kabul etmezlerse, AK Parti'den uzaklaşacak seçmenin en azından bir kısmı için alternatif haline gelebilirler. Bu da Erdoğan ve AK Parti

için ciddi bir “seçim riski” anlamına gelir. Dolayısıyla bu senaryo ancak çok geniş tabanlı bir ittifak sağlanırsa söz konusu olabilir. İçinde CHP ve HDP’nin yanı sıra Davutoğlu ve Babacan’ın partilerinin de yer aldığı geniş tabanlı bir koalisyonun kendisine seçim kazandıracağına inanan Erdoğan, bazı önemli tavizler de verebilir. Bunların başında “cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi”nin kuvvetler ayrılığı çerçevesinde bazı denetim mekanizmalarıyla sınırlanması olabilir. Bir başka deyişle Erdoğan, yargı ve yasama tarafından belli ölçülerde denetlenebilir bir başkanlık sistemine geçmeye razı olabilir.

Davutoğlu’nun Gelecek Partisi, söylem olarak buna razı olabileceğinin sinyallerini şimdiden veriyor. Partinin Genel Başkan Yardımcısı Selçuk Özdağ, partinin kuruluşundan kısa süre sonra 27 Aralık’ta verdiği bir röportajda cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine karşı olmalarının temel nedeninin bu sistemde cumhurbaşkanını denetleyecek herhangi bir mekanizma olmamasıyla açıkladı. Özdağ’ın açıklamasından bir gün sonra bu kez Gelecek Partisi’nin Sözcüsü Selim Temurci, katıldığı bir TV programında, “Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde bizim için önemli olan denetim mekanizmalarının eksikliğidir” dedi. Gelecek Partisi’nin önde gelen yöneticilerinin bu açıklamaları, önümüzdeki dönemde cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle ilgili pazarlıkları bu partinin açık olabileceğini gösteriyor. Öte yandan henüz resmi olarak kurulmamış olan Babacan’ın partisinin tutumuyla ilgili net bir şey söylemek mümkün değil. Ancak Babacan bugüne kadar yaptığı tüm açıklamalarda “güçlendirilmiş parlamenter sistem”den yana olacaklarını ifade etti. Tabii, bu kavramın içeriğini nasıl doldurduklarını ve ne ölçüde bu tutumlarını esnetebileceklerini parti kurulduktan sonra daha net anlayabileceğiz.

IIB- 2020’DE ERKEN SEÇİM MÜMKÜN MÜ?

Türkiye’de özellikle son yıllarda seçim veya erken seçim ihtimali sürekli gündemde olan bir konu olarak öne çıkmaktadır. İç siyasete geçtiğimiz 2019 yılına yerel seçimler damga vurdu. İstanbul ve Ankara’yı uzun yıllar sonra AK Parti’nin kaybetmiş olması, 2020’de de olası bir erken seçimi gündeme getirdi. Her ne kadar ana muhalefet partisi CHP, henüz erken seçim talebinde bulunmuyor olsa da Erdoğan ve AK Parti’nin erken seçimi

gündeme getirip getirmeyecekleri kamuoyunda tartışma konusu. Bunda da en önemli etken, iki yeni partinin siyaset sahnesine çıkıyor olması.

Hem Babacan'ın hem de Davutoğlu'nun partilerinin doğal olarak seslenecekleri ilk taban AK Parti tabanıdır. Partilerin kadroları ve teşkilatları ağırlıklı olarak AK Parti'den gelecek ve bunun yanı sıra seslenecekleri seçmen profili de öncelikle AK Parti seçmeni olacaktır. 2019 yerel seçimlerinden güç kaybederek çıkan Erdoğan ve AK Parti'nin bu iki yeni siyasi partiye kadrolarını ve tabanını kaptırmadan baskın bir erken seçime gidebileceği ihtimali kulislere konuşuluyor. Eğer AK Parti'nin tek karar vericisi konumundaki Erdoğan böyle bir karar verip, 2020 bitmeden önce baskın bir erken genel seçim için düğmeye basacak olursa, yapabileceği tek şey AK Parti – MHP ittifakını konsolide edip, genişletmek olacaktır. Bu da siyasi söylem düzeyinde milliyetçi – muhafazakâr dili ve Kürt sorununda çözüm karşıtı tutumu konsolide etmekle mümkün olabilir. İttifak düzeyinde ise İYİ Parti'nin de AK Parti – MHP ittifakına katılmasını sağlamakla mümkün olabilir. Ancak yukarıda da ifade ettiğimiz gibi İYİ Parti yönetimi bu ittifakı kabul etse bile AK Parti ve Erdoğan karşıtlığının baskın olduğu İYİ Parti'nin yüzde 10'luk tabanının baskın bir erken seçimde bu ittifaka oy vereceği oldukça şüphelidir. Dolayısıyla 2020'de baskın bir erken seçim ihtimali şimdilik oldukça düşüktür.

2020'de erken seçim olmasa bile 2023'ten önce bir erken genel seçim ihtimali, 2020'de iç siyaset gündeminin önemli bir unsuru olacaktır. Özellikle yeni kurulan iki partinin, ülke genelinde örgütlenmelerini tamamlamalarının ardından, 2021'de erken seçim talebini gündeme getirmeleri sürpriz olmayacaktır. Gelecek Partisi'nin ileri gelenlerinin şimdiden 2021'de erken seçim talebini dillendirmeye başladıklarının altını çizelim. Partinin genel başkan yardımcılarında Selçuk Özdağ, 9 Ocak'ta konuk olduğu bir TV programında, 2021'de erken seçim öngördüklerini ifade etti. Haziran 2020'ye kadar ülke genelinde örgütlenmelerini tamamlayıp, olağan kongresini yapmayı planlayan Gelecek Partisi'nin 2021'de erken seçim talep etmesi siyasi açıdan rasyonel bir talep olarak görülebilir. Babacan cephesinde ise şimdilik bu konuda sessizlik hâkim. Ancak Babacan'ın partisinin de kuruluş sürecini tamamladıktan sonra erken seçimi gündeme getirmesi sürpriz olmayacaktır.

Sonuç olarak, Erdoğan ve AK Parti, 2020’de erken seçimi gündeme getirirse de getirmese de 2020 yılı erken seçimin konuşulduğu ve gündemin ön sıralarında olduğu bir yıl olacaktır. Bunun da en önemli nedeni AK Parti içinden çıkmış iki siyasi partinin varlığı olacaktır.

IIC- AK PARTİ TABANI İÇİN MÜCADELE YILI OLARAK 2020

2020’de Türkiye siyasetine yön verecek en önemli mücadele alanı AK Parti’nin kadro ve seçmen tabanı için verilecek mücadele olacaktır. Bu mücadele olası bir erken seçimin ya da 2023’te olağan tarihinde yapılacak bir genel seçimin sonucunda çok etkili olacaktır. 2010’lardan günümüze kadar yapılan seçimlerde yüzde 40’la 50 arasında bir oy yelpazesine sahip olan AK Parti’nin tabanı Davutoğlu ve Babacan’ın partileri için hedef kitle olacaktır.

Gelecek Partisi’nin mevcut kadro yapısına bakıldığında AK Parti’nin daha çok dindar, İslami kimliği ön plana çıkan isimlerinin ağılıkta olduğunu görüyoruz. Bu kadro yapısı, AK Parti’nin ve Erdoğan’ın özellikle son yıllarda uyguladığı siyasetten rahatsız olan İslami çevreler için çekici olabilir. Bunda AK Parti – MHP ittifakından duyulan rahatsızlığın da payı olacaktır. Özellikle dindar Kürt seçmen için bu bir çekim alanı yaratabilir.

Öte yandan Ali Babacan’ın henüz resmi olarak kurulmamış siyasi partisi ise AK Parti’li dindar seçmenin ötesinde bir seçmen tabanına oynamak istiyor. Babacan, partisiyle ilgili görüşlerini kamuoyuyla paylaşırken bunu sürekli vurguluyor. Babacan’ın partisi, sadece AK Parti’li dindar seçmene değil, bir kısmı AK Parti’ye de oy veren ya da en azından son birkaç yıla kadar oy vermiş olan “merkeze yakın seçmen kitlesi”ni hedef almaya çalışacak. Babacan’ın AK Parti’nin ekonomide başarılı performans sergilediği yıllarda ekonomiden sorumlu bakan olması bu bağlamda şansını artırıyor. Türkiye’de son yıllarda gittikçe bozulan ekonomik göstergeler, Ali Babacan’ı ideolojik olmayan “merkeze yakın seçmen kitlesi” nezdinde ön plana çıkaracaktır.

Her iki partiyi bu çerçevede birlikte değerlendirecek olursak, Davutoğlu'nun Gelecek Partisi dindar İslami çevrelerden oy alam potansiyeli taşırken, Babacan'ın partisi ise bir kısmı AK Parti'ye oy veren diğer kısmı ise diğer partilere dağılmış geniş seçmen kitlesinden oy alabilir.

Bu iki yönlü tehlike, Erdoğan ve AK Parti için bir kâbus senaryosudur. Bu nedenle Erdoğan'ın yeni parti oluşumlarına ilk tepkisi sert oluyor. Yukarıda ifade ettiğimiz gibi, Babacan'ı "IMF'den talimat almak"la suçlayan Erdoğan, Davutoğlu'nun Gelecek Partisi'ne de ilk mesajı yollamakta çekinmedi. Davutoğlu tarafından bizzat kurulmuş olan özel bir eğitim kurumu niteliğindeki İstanbul Şehir Üniversitesi'ne zayıf yasal gerekçeler gösterilerek el konuldu; üstelik üniversiteyle ilgili resmi ve nihai karar, Davutoğlu'nun Gelecek Partisi'nin kurulmasından bir hafta sonra 20 Aralık'ta açıklandı. Erdoğan ve AK Parti'nin bu tutumu, 2020 içinde yeni partilere karşı takınılacak sert tutumun bir göstergesi olarak dikkat çekti. Ancak bu tür baskı ve yıldırma politikalarının ters tepme riski de oldukça yüksek. Kamuoyunda her iki partinin de Erdoğan tarafından haksız yere mağdur edildiği algısı oluşursa bunun Erdoğan'a ve AK Parti'ye önümüzdeki ilk seçimdeki maliyeti oldukça yüksek olabilir. Şüphesiz Erdoğan da bu riskin farkındadır. Bu nedenle önümüzdeki dönemin yeni partilere yönelik sadece baskı ve yıldırma politikalarıyla geçeceğini düşünemeyiz.

Erdoğan'ın yeni partilerin kendisine karşı koz olarak kullanacağı alanlarda tutum ve söylem değişikliğine gitme ihtimalini de göz önünde bulundurmak gerekiyor. Bunların başında da Kürt sorununda gelinmiş olan durum var. Hem Davutoğlu'nun hem de Babacan'ın AK Parti'ye giden Kürt oyları üstünde belli bir çekim gücü oluşturması yüksek ihtimaldir. Yukarıda da ifade ettiğimiz gibi Davutoğlu, başbakanlık yaptığı 2014 – 2016 dönemi nedeniyle Kürt oyları için Babacan'a göre daha az cazip bir seçenek olsa da Babacan'ın partisinin AK Parti'nin Kürt oyları için önemli bir çekim merkezi olma ihtimali potansiyel olarak oldukça yüksek. Bunda Babacan'ın sık kullandığı demokratikleşme söyleminden daha çok siyasi geçmişinin Kürt sorunu ve çözüm süreciyle ilgili olumlu ya da olumsuz bir iz taşımasının da bir etkisi olacaktır. Buna Beşir Atalay gibi çözüm süreci denince akla ilk gelen isimlerden birinin varlığını da ekleyince Babacan'ın partisinin Kürt seçmen için bir alternatif olması sürpriz olmayacaktır. Kürt oylarının yoğun olduğu illerde

en kötü zamanda bile yüzde 30 – 35 oy alabilen AK Parti için bu tablo hiç de parlak değil. Buna İstanbul, Ankara, İzmir, Adana gibi büyük batı şehirlerindeki dindar Kürt oylarının da eklenmesi yüksek ihtimal dâhilindedir.

AK Parti'nin Kürt oylarıyla ilgili bu olumsuz ihtimaller tablosu karşısında yapabileceği şey, yeniden Kürt kamuoyuyla barışma çabası olabilir. Bunun da yolu insan hakları alanında yapılacak düzenlemelerden geçiyor. Irak ve Suriye'de yaşanacak gelişmelerle de bağlantılı olarak yeni bir çözüm süreciyle ilgili adımların atılması da Erdoğan ve AK Parti'nin gündeminde olacaktır. Elbette bu tür adımlar, AK Parti – MHP ittifakı için ciddi bir tehlikeyi de gündeme getirecektir. Ancak bir sonraki seçimleri kazanacağına inanan Erdoğan, MHP'yle ittifakı bozmakta tereddüt etmeyecektir. Bunda AK Parti – MHP ittifakının AK Parti'ye oy kazandırmadığı gerçeğinin de önemli bir payı olacaktır.

Gerek Davutoğlu, gerekse Babacan cephesinde Erdoğan'a yönelik ölçülü bir dil kullanılmasında bu tür ihtimallerin de önemli bir payı var. Yukarıda ifade ettiğimiz gibi "ittifaklar siyaseti" 2020 Türkiye'sinde bambaşka bir siyasi tabloyu da ortaya çıkarabilir. Bunda da en büyük pay, kendi niyetlerinden bağımsız olarak AK Parti içinden çıkmış iki yeni siyasi partinin varlığı olacaktır.

SONUÇ

2020 yılı başında Türkiye, son dört beş yıldan beri süren kutuplaşma siyaseti ve HDP'nin temsil ettiği Kürt siyasetinin marjinalleştirilmesi ve siyaseten yalnızlaştırılması sürecinin sona ermesine yönelik önemli bir şansla karşı karşıyadır. AK Parti içinden çıkan iki siyasi partinin aynı dönemde kuruluyor olması Türkiye siyasetinde yaşanacak önemli değişimleri tetikleyecektir. Kamuoyunda, AK Parti içinden çıkan eş zamanlı olarak iki ayrı partinin kuruluyor olması bu yeni partiler için bir handikap, AK Parti için ise bir avantaj olduğu yolunda görüşler var. Bu saptamada doğruluk payı olsa da başka bir açıdan bakıldığında bunun yeni partiler için avantaj olduğunu söylemek de mümkün.

Eğer AK Parti içinden tek bir parti çıksaydı, Erdoğan'ın bu partiyi "şeytanlaştırma"sı oldukça yüksek ihtimal olacaktı. Son yılların en geçerli argümanı olan "arkasında FETÖ

var” argümanı bu partiye yönelik olarak başvurulacak en önemli silahlardan biri olacaktır. Ancak ortada iki ayrı parti olması bu argümanı zayıflatacaktır. Henüz bu konuda Erdoğan’dan ya da AK Parti sözcülerinden böyle bir ima gelmemesi de bu görüşümüzü destekliyor. Ayrıca her iki partinin genel olarak aynı tabana hitap etmesine rağmen, ayrıntılara girildiğinde birbirleriyle farklarını ortaya koyacak olmaları da AK Parti ve Erdoğan’ı güç durumda bırakacaktır. Gelecek Partisi’nin ağırlıklı olarak dindar, İslami duyarlılığı yüksek tabana hitap etmesine karşılık Babacan’ın partisinin ideolojik angajmanları düşük olan “merkez seçmen”e ağırlıklı olarak hitap edecek olması ve ekonomi gibi “merkez seçmen”in birinci önceliği olan konularda ön plana çıkacak olması da AK Parti’yi zorlayacaktır. Ali Babacan’ın ekonomi konusundaki başarılı geçmişi, son yıllarda Türkiye’de yaşanan ekonomik sıkıntılarla birleştiğinde, AK Parti’ye güçlü bir siyasi rakibin doğmakta olduğunu söylemek abartı olmaz.

Bu tabloya Kürt sorunu konusunda Türkiye iç siyasetinden yaşanan donukluğun da yavaş yavaş çözülmeye başlamasını ekleyebiliriz. 2020’nin çözüm süreci konusunda yeni alternatiflerin boy vermeye başlayacağı bir yıl olma ihtimali oldukça yüksektir. DPI’nin 2020 faaliyetlerini bu çerçevede değerlendirdiğimizde, ilk göze çarpan ihtiyaç, temsil meselesinde kendisini göstermektedir. Yıl içinde yapılacak etkinliklerde iki yeni siyasi partinin temsil edilmesi gözetilirken AK Parti’ye yakın isimlerin de etkinliklerde yer alması hayati önem taşımaktadır. Yer yer sert geçecek siyasi rekabet şartlarında mevcut yapılardan herhangi birine daha yakın görünmemek, DPI için önemli bir ihtiyaçtır.

Sadece siyasi partilerin temsil edildiği etkinliklerde değil, özellikle medya çalışanlarının ya da sivil toplum kuruluşlarının yer aldığı etkinliklerde de ortaya çıkacak çok parçalı siyasi tabloyu gözetmek gerekiyor. Medyaya değinmişken, günümüzde konvansiyonel medya olarak tanımlanan yazılı basın ve TV’nin büyük ölçüde Erdoğan’ın kontrolünde olması, dijital ve sosyal medyayı daha etkili ve rağbet görür hale getirmiştir. Medya temsilcileriyle ilişki kurarken DPI’nin bunu dikkate alması gerekmektedir.

Son olarak, sadece AK Parti ve onun içinden doğmuş iki partinin temsilcilerinin bir araya geldiği oturumlarda Kürt sorunu ve çözüm süreci konusunun tartışılması verimli sonuçlar doğurabilir. DPI’nin bu tür toplantıları organize etmesi çözüm süreci bağlamında önemli bir

katkı sağlayabilir. Özellikle 2020 yılı gibi bu üç partinin ilişkilerinin oldukça değişken olabileceği bir dönemde, her üç parti de diğer partilerin temsilcilerinin olmadığı ortamlarda kendilerini daha rahat ifade edebilirler. Bu tartışma sürecinden de çözüm süreci bağlamında olumlu sonuçlar çıkabilir.